

Tisková zpráva

Praha, 12. 3. 2024

Nebezpečné řidiče čekají od dubna terapeutické programy

Výsledkem několika výzkumných projektů, které Centrum dopravního výzkumu ve spolupráci se špičkovými výzkumnými pracovišti i aplikačními partnery řešilo, jsou nově uzákoněné a dlouho očekávané Terapeutické programy pro řidiče. Nově je budou muset absolvovat ti, kteří budou usilovat o navrácení svého řídičského oprávnění, které pozbyli kvůli závažnému porušení pravidel.

Statistiky ukazují, že 25 % vážných dopravních nehod je způsobeno 8 % nejrizikovějších řidičů. Na ně přitom většinou nezabírají tresty ani zákazy a je vysoká pravděpodobnost, že budou své nebezpečné chování za volantem opakovat.

*„Především na tyto řidiče-recidivisty cílí **terapeutické programy**. Na rozdíl od autoškol se nezaměřují na ovládání vozidla a opakování pravidel silničního provozu, ale na oblast **uvědomování si důsledků vlastního chování, postoje a práce s nimi, životní styl a motivaci k dodržování pravidel**. Právě tímto hodnotovým přístupem se vydaly vyspělé země Evropy jako je například Švédsko,“* říká ministr dopravy Martin Kupka

Díky novelizaci zákona o provozu na pozemních komunikacích, vstoupila v platnost povinnost účastnit se terapeutického programu pro řidiče od 1. dubna 2024. Bude se vztahovat na tyto skupiny řidičů:

1. **Řidiči, kterým byl uložen trest nebo správní trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu nejméně 18 měsíců,**
2. **ti, kteří se odmítnou podrobit dechové zkoušce či zkoušce na detekci přítomnosti omamné či psychotropní látky**
3. **a další, jimž soud program přímo nařídí (mimo výše uvedené skupiny).**

Kdo může terapeutické programy poskytovat?

Programy budou vedeny lektory, kteří musejí absolvovat specializované vzdělávání (kvalifikační kurzy) a získat odpovídající akreditaci. **„Aktuálně probíhají kvalifikační kurzy pro budoucí lektory. Do konce tohoto roku je tak možné absolvovat kurz, bez něhož není možné stát se akreditovaným lektorem terapeutických programů. Stále je tedy možné se přihlásit.“** Dodává Jindřich Frič, ředitel Centra dopravního výzkumu.

První pokusy o vytvoření terapeutických programů v Evropě probíhaly již v sedmdesátých letech 20. století. Dnes jsou součástí systému dopravní bezpečnosti téměř ve všech státech Evropské unie.

Ve Spojených státech amerických a v Evropské unii se programy pro řidiče úspěšně realizují dlouhodobě. Nejvíce států zavedlo terapeutické programy před 30 lety. V posledním desetiletí byla Česká republika bez nadsázky poslední evropskou zemí, ve které tyto speciální terapie řidičů ještě nebyly právně zakotveny.

„Nezačínali jsme ale na zelené louce. Vycházeli jsme nejen z námětů českých dopravních expertů, ale také z nejlepších zkušeností kolegů ze zahraničí, a to především z Německa a Rakouska, ale také ze Slovenska, které programy pro řidiče zavedlo v roce 2011,“ dodává Veronika Kurečková, vedoucí Oblasti dopravní psychologie – terapie a poradenství v dopravě Centra dopravního výzkumu.

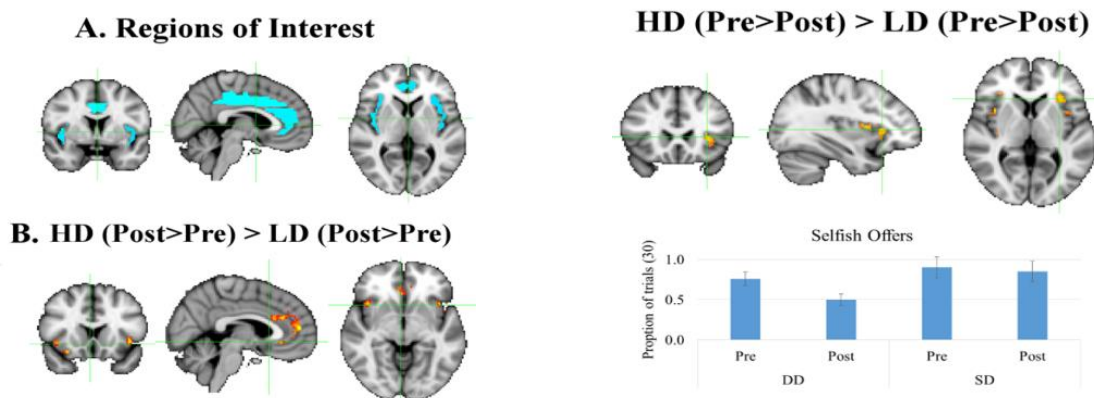
Terapie zabírá, což dokazují zkušenosti v zahraničí.

O tom, že programy pro řidiče skutečně fungují, se již mohlo přesvědčit i zmiňované Slovensko. Zde musí program absolvovat všichni, kteří byli přistiženi při jízdě pod vlivem alkoholu. Zkušenosti ze Slovenska jsou velmi slibné. **Během prvních let od zavedení programů klesl na Slovensku počet jízd pod vlivem alkoholu bezmála na polovinu.** Je proto možné směle konstatovat, že potenciál terapeutických programů pro řidiče je nesporný. „Zkušenosti ze zahraničí ukazují, že mohou snížit recidivu rizikového chování o 30–70 %,” dodává Veronika Kurečková, psycholožka z týmu odborníků podílejících se na vytvoření programu.

Pro Českou republiku připravilo Centrum dopravního výzkumu unikátní program podle nejmodernější koncepce.

Odborníci, kteří na jeho sestavení pracovali, ho ověřovali při přímé práci s problémovými řidiči. Jednalo se zejména o skupiny řidičů, kteří byli klienty Probační a mediační služby. Program byl pilotován také v českých věznicích. Od jeho vzniku ho absolvovalo celkem více než 750 řidičů. Pro jeho zavedení do praxe bylo nutné zaměřit se na účinnost, tedy jakou měrou přispěl ke snížení recidivy řidičů. „**Z dlouhodobého hlediska se podařilo dosáhnout více než 70% poklesu recidivy problémového chování na silnicích.** Současně se u těchto řidičů podařilo na zobrazovacích přístrojích prokázat zlepšení nervových propojení, která jsou zodpovědná za empatii a prosociální chování. Účinnost terapeutického programu tak byla potvrzena i pomocí funkční magnetické rezonance,” říká Pavel Řezáč, ředitel Divize dopravních technologií a lidského faktoru Centra dopravního výzkumu.

obr. Schéma aktivace části mozku z funkční magnetické rezonance (bezpeční a problémoví řidiči)

Zdroj: CEITEC MU, Centrum dopravního výzkumu, v. v. i.

"Terapeutické programy pro řidiče, respektive jejich realizaci v rámci probačních činností, vnímáme jako osvědčený, léty vyzkoušený, a především velmi efektivní nástroj práce s obviněnými či odsouzenými klienty za trestné činy v dopravě. U zřetelné části frekventantů, kteří programem úspěšně prošli, se často setkáváme s vyšší mírou změn v jejich uvažování. V rámci řízení, ještě před rozhodnutím trestního soudu, je pak snaha a motivace k absolvování předmětného programu pro řidiče zřetelnější. Za důležité a velmi efektivní

považujeme takzvané předjednání uložení programu, a to ještě před vlastním rozhodnutím soudce či státního zástupce. Zejména u takto uložených přiměřených povinností se setkáváme u absolventů kurzů jen s minimální absencí, nízkou resistencí a vysokou mírou motivace k získání certifikátu o jeho absolvování. Přidanou hodnotou je určitě vyšší míra převzetí odpovědnosti jak za své chování, tak i odčinění škodlivých následků trestné činnosti nejen vůči konkrétním poškozeným, ale i ostatním účastníkům dopravního provozu,“ uvedl Mgr. Pavel Krpata, krajský vedoucí Probační a mediační služby pro Jihomoravský soudní kraj.

Jak bude program v České republice probíhat?

Účastník kurzu se nejprve zaregistruje ve veřejném portálu [Metodického centra](#). Zde si zvolí z nabízených otevřených programů a uhradí účastnický poplatek. Následně čeká účastníky 20 hodin skupinové terapie pod vedením speciálně vyškolených lektorů. Mají možnost získat hlubší vhled do svého chování a lépe si uvědomit jeho následky. Dotknou se také citlivých témat alkoholu a drog za volantem. Každý z účastníků získá možnost promyslet si vlastní strategii, jak své chování za volantem změnit. Po úspěšném absolvování kurzu si klient stáhne certifikát o absolvování.

Vedení terapeutických programů pro řidiče vyžaduje zkušenost i široký odborný přehled.

Lektoři proto musejí vedle psychologického vzdělání a terapeutické zkušenosti projít také dalším odborným vzděláváním a pravidelnou supervizí. Odborný dohled bude vykonávat tým zkušených odborníků Centra dopravního výzkumu. „*Naše výzkumná instituce bude zabezpečovat celou řadu úkolů, včetně provozování přihlašovacího portálu pro řidiče. Primárně budeme dbát na odbornou úroveň programů i lektorů. Takto bude zajištěna maximální kvalita v rámci celé České republiky. Tím, že dokážeme změnit chování těch nejrizikovějších řidičů, můžeme zachránit životy i zdraví mnoha nevinných lidí na našich silnicích. Již v rámci pilotních běhů v předchozích letech jsme zabránili vzniku řady dopravních nehod, vyjádřeno ekonomicky přispěli jsme ke snížení celospolečenských ztrát z nehodovosti v úhrnné výši přibližně 500 mil. Kč,*“ zdůrazňuje Jindřich Frič, ředitel Centra dopravního výzkumu.

Kontakty:

PhDr. Pavel Řezáč, Ph.D., MBA, ředitel Metodického centra, ředitel Divize dopravních technologií a lidského faktoru, pavel.rezac@cdv.cz

Mgr. Veronika Kurečková, vedoucí Oblasti dopravní psychologie – terapie a poradenství v dopravě, veronika.kureckova@cdv.cz

Ing. Jindřich Frič, Ph.D., MBA, ředitel Centra dopravního výzkumu, jindrich.fric@cdv.cz

Kontakt pro novináře:

Ing. Veronika Peťková, vedoucí oddělení marketingu, pr@cdv.cz, 771 276 575

Dále k tématu:

Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., (CDV) svým výzkumným zaměřením pokrývá klíčové potřeby rozvoje dopravy v České republice, a to na celostátní, regionální i místní úrovni.

Jako člen Rady vlády BESIP dlouhodobě a systematicky přispívá k řešení **bezpečnosti silničního provozu**.

- Je autorem **Strategie BESIP 2021-2030 České republiky**, která navazuje na Národní strategii bezpečnosti silničního provozu 2011-2020, resp. na Bílou knihu Evropské komise 2002-2010 je základním dokumentem vytvářejícím podmínky pro zásadní snížení nehodovosti na našich silnicích. Priority ve strategii obsažené jsou plně v souladu s cíli stanovenými členskými státy Evropské unie a Organizace spojených národů, které si vytkly za cíl **snížit počet usmrcených a těžce zraněných osob na pozemních komunikacích o polovinu** (v roce 2030 o 50 % méně vůči výchozímu stavu).
- Je rovněž školícím střediskem pro auditory bezpečnosti pozemních směrnic Evropského parlamentu a Rady 2008/96/ES o řízení bezpečnosti silniční infrastruktury. Zároveň realizuje nástroje směrnic pro Ředitelství silnic a dálnic ČR, krajské správce pozemních komunikací, města a obce i soukromé subjekty či sdružení.
- Centrum dopravního výzkumu do České republiky přineslo tzv. švédskou **VIZI NULA**, která si klade za cíl **nulový počet** usmrcených osob a vážných zranění při silničních dopravních nehodách do roku 2050.

- V roce 2014 se stalo vítězem evropské ceny bezpečnosti silničního provozu **Excellence in Road Safety Award**.
- Od roku 2021 je také národním koordinátorem **Evropské charty bezpečnosti silničního provozu** (European Road Safety Charter).
- Pro města a kraje odborníci z CDV připravili **Metodiku pro tvorbu místní strategie** bezpečnosti silničního provozu.